

BOK- RECENSIONER

Hospitals and Children

JAMES ROBERTSON, (*Victor Gollantz Ltd, London 1962*)

Alla som arbetar med barn på sjukhus har erfarenhet av att den skräck ett litet barn kan känna, när det på en gång skiljs från sin mamma och placeras i en helt främmande miljö kan orsaka allvarliga störningar hos barnet. Givetvis finns det även bland de små barnen — under fem år — sådana, som klarar denna skilsmässa rätt bra, men ofta uppträder efter hemkomsten från sjukhuset svårigheter, vars konsekvenser inte kan överblickas. Barnets förtroende för föräldrarna kan ha blivit rubbat, och det kan bli en komplicerad uppgift att reparera den skadan.

En av dem som inte nöjt sig med att konstatera, att det förhåller sig så, är James Robertson, forskare vid The Child Development Research Unit vid Tavistock Clinic i London, och sedan många år en varm förespråkare för praktiska åtgärder för att ge mödrar möjlighet att vistas på sjukhusen tillsammans med sina barn. Han har ingående studerat den effekt en skilsmässa från modern har på små barn, och en del av sitt material framlade han i en film, "En tvååring kommer till sjukhus". Filmen orsakade ett ramaskri i sjukhuskretsar, men under de tio år som gått sedan dess har allt flera kommit att dela Robertsons uppfattning, och filmen an-

vänds numera på många håll i pediatrikisk undervisning.

Robertson tyckte emellertid, att det gick för långsamt med reformerna, och han beslöt att försöka få allmänna opinionen till hjälp. Han publicerade några artiklar om "barn och sjukhus" i The Observer, och i anslutning till dem gjorde han också ett TV-program. Detta resulterade i hundratals brev från föräldrar med erfarenhet av barns sjukhusvistelse.

Robertson har samlat en del av dessa brev, hela breven eller avsnitt ur dem, i en bok, "Hospitals and Children", med underrubriken "A parent's eye view", och den är nyttig läsning för all sjukhuspersonal.

Den sansade tonen i samtliga citerade brev, den uppskattning av personalens insatser och den förståelse för dess svårigheter, som man träffar på om och om igen, ger stort eftertryck åt dessa vittnesmål. Berättelser om bristande information till hjärtängsliga föräldrar, om obönhörlig rutin, som får ersätta fantasi och medkänsla, om små tanklösheter med stora och svåra konsekvenser. Det gäller visserligen engelska förhållanden, men problemen är snart sagt universella, och man kan nog utan vidare tänka sig, att svenska föräldrar och barn har liknande erfarenheter av sjukhus: vården är högklassig, läkare och övrig vårdpersonal är snälla och vänliga och gör sitt bästa, *men det räcker inte*: små barn far inte väl av att för längre tid skiljas från sina vårdare och placeras i en främmande miljö ens när de är friska, och att göra det, när barnen är sjuka betyder, att man tar en stor risk.

Kontrasten mellan dessa vittnesmål och breven från sådana föräldrar, som beretts tillfälle att stanna på sjukhuset hos barnet är givetvis just så slående, som Robertson hävdar.

Mängder av olösta frågor tornar upp sig i anslutning till komplexet

mor-barn-sjukhus: vad skall en mamma sysselsätta sig med, medan hon bor med barnet på sjukhus — hon kan knappast syssla med barnet hela dagarna. Kan hon hjälpa till på avdelningen, och vem skall i så fall kunna äta sig det tidsödande instruktionsarbetet? Hur gör man, om mamman förvärvsarbetar eller om hon har flera småbarn hemma? Om pappan är den, som står barnet närmast och förmedlar den största tryggheten?

Det sägs, att bristen på personal lägger definitiva hinder i vägen för möjligheten att i större utsträckning låta mödrarna bo tillsammans med sina sjuka småbarn, men detta är ju något som vi *antar* men inte säkert vet. Sålunda var motståndet mot längre besökstider mycket starkt — med bland annat den motiveringen — men idag har vi likafullt rikligt tilltagna och tänjbara besökstider på de flesta svenska barnsjukhus. Där har vi kommit ett steg framåt, men vi har lång väg att gå — det ger inte minst Robertsons bok belägg för.

John Lind

Barnet och lagen

I serien "Jag och min rätt".

ÅKE VIKTORIN

Bokförlaget Forum AB, Stockholm 1962, 86 s. Pris kr 8: 75.

"Jag och min rätt" utgör en serie för det praktiska livet mycket nyttiga publikationer. Denna serie har nu berikats med ett nytt alster, *Barnet och lagen*, av Åke Viktorin. För var och en, som sysslar med barn i socialmedicinska sammanhang, har denna bok redan blivit till stor glädje. Den är en utmärkt hjälp till orientering i civil- och familjerättsliga frågor samt inte minst i socialrättsliga. Slutligen ger den en god vägledning då det gäller uppgifter om socialhjälp och ekonomiska bidrag. En god orientering över vårt lands barnavården

de och barnsjukvårdande institutioner kommer också som ett värdefullt supplement på bokens sista sidor. Innehålls- och sakregister gör det lätt, att finna vad man söker i boken.

Inför frågor, som berör adoption och tagande av fosterbarn, kan man här få klara besked rörande ömsesidiga krav. Det nya är fordringar, som man ställer på personer, som vill adoptera barn eller motta fosterbarn samt de bestämmelser, som innebär upphävande av adoptioner då adoptivbarn under vissa betingelser givit upphov till svårartade misshälligheter och försatt adoptivhemmet i en svår eller pinsam situation. Arvsfrågor, som

gäller såväl inom- som utomäktenskapliga barn samt trolovningsbarn, har fått sin klargörande framställning. Härtill kommer redogörelser för bestämmelserna i abort- och steriliseringslagen. Den i lagboken svårtillgängliga föräldrabalken framlägges koncist och klart på ett fåtal sidor. *Viktorin* har med sin bok givit oss en hjälprea vid lösandet av flertalet problem, som man möter till vardags inom allt barnavårdande arbete på barnavårdsnämnder och andra sociala institutioner, i skolor, på barnläkarmottagningar och familjerådgivande organ. Inte minst värdefull torde boken vara för många föräldrar. Till dem kan man säkerligen ofta

rekommendera boken för läsning då problemen, som så ofta är fallet nu för tiden, har hopat sig särskilt när det gäller uppfostringsproblem, försörjningsfrågor, skilsmässor med allt som därmed följer av konflikter m. m.

Viktorins bok hör alltså hemma hos envar, som har att handlägga barnavårdsärenden och är i sådana sammanhang mycket välkommen. Dess innehåll är dagsaktuellt och man knyter förhoppningar om att den så må förbli, dvs. att den med inte alltför glesa intervall skall komma ut i nya upplagor framdeles, så att den alltid tillfredsställer läsarens krav på samtidsorientering i alla berörda frågor.

Olof Brandberg

Det finns olika slags försäkringar

är Ni rustad om något oförutsett skulle inträffa, teckna försäkringen i tid.

Riskera inte att stå utan försäkringsskydd om...

ÖSTERMALMSGATAN 68

STOCKHOLM Ö

TELEFON 23 00 50